

Is er achter de horizon van ons kennen een kille leegte of is daar een warm mysterie?

Mensen die zichzelf ongelovig noemen leven in dezelfde wereld als mensen die gelovig zijn. Ze zien dezelfde zon opgaan en eten dezelfde mosselen. Ze vinden Mozart en Adèle even mooi of irritant en kleden zich meestal met dezelfde deux-pièces of T-shirts. Misschien zijn het ook dikwijls wel dezelfde mensen die soms gelovig en soms ongelovig zijn! Waar zit het verschil? Vandaag is het de eerste zondag van de advent. Van oudsher is de kersttijd een feest geweest van het licht dat het gevecht met de duisternis gaat winnen; straks kentert de winter alweer en lengen de dagen. Dat moment hebben Christenen een eigen inhoud gegeven. De terugkerende zon was voor hen God die verschijnt in de wereld van de mensen en het Heilige dat ons leven binnentreedt. Aardrijkskundig is er een verschil. Bij het doorbreken van God in de materie, dachten christenen in Rome vooral aan de geboorte van Jezus. Maar in de buurt van de Rijn dachten de Franken eerder aan de wederkomst van Christus; aan de mensenzoon die in een Tsunami aan het einde der tijden definitief de goddelijke werkelijkheid vestigt in ons vergankelijk bestaan. Dat verklaart het verschil in de eerste lezing die u hoorde, die gaat over de komst van een nakomeling, een kind zeg maar. En het evangelie dat gaat over Christus op een wolk. Daarom lezen we in de advent enerzijds verhalen over Jezus' geboorte, over Jan de Doper en Maria, en anderzijds over de ondergang van de wereld, waar we met alle opwarming en virussen dichterbij lijken te staan.

In boekjes over seksuele voorlichting, kan je het verschil niet zien: een gelovige wordt op juist dezelfde manier geboren als een ongelovige, voorlopig meestal nog uit de liefde van een man en een vrouw. En een gelovige keert na verloop van tijd net als een ongelovige terug tot de aarde, begraven of gecremeerd. Maar tussenin is er een geweldig verschil in beleving! Is er achter de horizon van ons kennen een kille leegte of is daar een warm mysterie? Voor de gelovige is de geboorte een wonder met een bedoeling. De mens doet ertoe, hij heeft een taak. Het is niet onverschillig dat hij bestaat. Het leven is iets dat zin en betekenis heeft, dat gewild is. Daarom viert een gelovige de geboorte ook niet alleen maar met een babyborrel of een geschenklijstje bij Dreambaby. Nee, hij neemt zijn kind mee naar een kerk en bidt. Hij gaat aan de gang met water en vuur, met stilte en zang.

En voor een gelovige is ook de dood geen loutere afgang, geen opruiming van de materie die van een mens was overgebleven. Nee, de dood is een mysterie. Aan het einde van de tijd is God nog niet ten einde gekomen. Ook daar zijn we gedragen, vindt de gelovige. De dood is een thuiskomst, een bestemming. En juist zo'n geloof geeft de mens een glans van heiligheid. Hij is niet ontstaan uit toevalligheid en bestemd tot noodlottigheid. Hij gaat niet van niets naar niets...

Nee, hij is er met een reden en hem wordt rekenschap gevraagd. Het geloof vormt een achtergrond waartegen een mensenleven zich als een zinvol gebeuren afspeelt. En natuurlijk ervaren mijn ongelovige vrienden zichzelf ook als betekenisvolle mensen, geroepen tot liefde. Maar soms - en een tikkeltje aanmatigend geef ik toe - denk ik dat dit levensgevoel is overgebleven van de generaties gelovigen die hen zijn voorgedaan. Als gelovige beweer ik dat er zonder God geen goed en kwaad is. Zonder zin is er geen kompas. Dan regeert het toeval en is het recht aan de sterkste, als je al van recht kan spreken. En zo willen wij, hier vandaag aanwezig, niet leven.

Maar het is hoogstwaarschijnlijk ook verschrikkelijk ouderwets om de mensheid onder te verdelen in zij die geloven en zij die niet geloven. Misschien is het eerder zo dat we op zijn tijd allemaal gelovig zijn en op zijn tijd allemaal ongelovig. Ongelovig ben ik als een kind er niet toe doet, als ik de heiligheid ervan niet kan ervaren, als zijn woordjes mij koud laten en zijn tekening me niet ontroert. Als ik het overlaat aan de honger waarin het geboren is. Als ik terreur zaai uit naam van God. Gelovig ben ik als ik de vluchteling herberg die van die terreur het gevolg is, als ik niet uitgekeken raak op de open ogen van dat kind, als ik ervaar dat ik er mijn leven zou voor geven als mij dat gevraagd werd. Gelovig ben ik als ik in dit kind kan voelen dat God mens geworden is; dat hier iets heiligs is ontwaakt. Ongelovig ben ik als de dood het hele leven waardeloos maakt; als ik me toe-eigen wat lekker is en nu plezant, en niet bekommerd ben om de wereld waarin onze kleinkinderen later moeten leven. Gelovig ben ik als ik een bloem leg op een graf, als ik naar de sterren kijk; als ik dank-je-wel zucht en een lichtje aansteek en in mijn hart de nagedachtenis bewaar van iemand die ik mis omdat deze mens niet zomaar een voorbijganger was maar een signaal uit de eeuwigheid. De geboorte is geen toeval en de dood is geen noodlot; ze zijn onze grenzen met de Eeuwige. Moge de advent ons opnieuw splitsen op die gouden rand die om ons leven ligt.

Vandaag zijn wij hier samen met onze PE. In onze PE Damiaan gonst het eigenlijk van activiteiten: kinderen worden voorbereid op hun eerste communie of vormsel, er worden zieken bezocht en eenzamen, er wordt gezongen, gebeden, gemusiceerd, er wordt kleding en voedsel ingezameld, mensen worden begeleid in hun gang naar de dokter, naar de sociale dienst, in parochiecentra worden maaltijden bereid, er wordt feest gevierd, er wordt verdriet gedeeld in rouwgroepen, er worden acties gevoerd om de aandacht te trekken op mensen elders in de wereld, er worden websites gemaakt en teksten geschreven en vele vrijwilligers in de vaccinatiecentra hier in de buurt hebben ok een kerkelijke betrokkenheid. En tegelijk maken we ons ook veel zorgen. In onze PE worden getallen alsmal kleiner, zeker na Corona, de zorgen om het kerkgebouw en om de rest van onze gebouwen alsmal groter. De mensen, meestal vrijwilligers doen fantastische dingen en goeie dingen om het allemaal te bewaren voor het

nageslacht maar de vraag is welk nageslacht? En het komt bijzonder hard aan als men bij verkoop of sloop van een kerk te horen krijgt dat gelovigen niet te veel moeten hechten aan ‘stenen’. Kan zijn, maar die stenen waren wel getuigen van grote vreugde en vurige hoop, van pijnlijk verlies en diep verdriet in het leven van elk van ons, die stenen hebben onze ouders en wij wel meebetaald. En bovenop onze zorgen daarover, is er gewoon de vaststelling dat het geloof alsmat achteruitgaat, dat er krimp is, dat niemand ons nog nodig heeft, al helemaal niet voor morele vragen maar ook niet voor de echte levensmomenten, die allang overgenomen zijn door de uitvaartondernemers. Ons weinig belang zijn wij zelf zodanig gaan geloven, dat we er meestal helemaal het zwijgen toe doen. Wij hebben een soort van levensbeschouwelijke verlegenheid waardoor we ons geloof vrijwel alleen nog heel stillekes beleven en in kleine groepen verspreid over Hoboken, Berchem, Wilrijk en het Kiel. In groepen die soms op de rand van uitdoving staan.

Niemand kan voorspellen hoe de toekomst van onze kerk er echt zal uitzien. En het is niet onwaarschijnlijk dat de meeste structuren niet zullen overleven. En parochies zijn nu eenmaal structuren. Maar wat niet zal verdwijnen is het geloof waar ik het zojuist over had. Dat is waar het ook op aan komt. En daarom is het zo belangrijk dat wij af en te met z’n allen samenkomen op deze plek om ons geloof uit te spreken, eucharistie te vieren en om ons defaitisme te counteren. Het evangelie zegt ons vandaag dat Jezus midden onze brokstukken komt om ons op te richten. Zoiets geloven doe je niet in je eentje, je doet het liefst met velen en je houdt het ook niet vol zonder gemeenschap. En het brandpunt daarvan is de Eucharistie die we samen vieren. Zoals in het verhaal van Zacheüs Jezus tegen Zacheüs zegt: kom vlug naar benden, want ik wil bij jou te gast zijn. Dat is ongeveer het mooiste wat je tegen iemand kan zeggen: waar jij thuis bent, daar wil ik zijn, omdat jij daar bent, jij hebt iets te bieden, namelijk jezelf en dat is waar ik naar verlang. Dat zegt Jezus tegen Zacheüs en tegen ons in de eucharistie. Hij wil ons graag ontvangen door te worden ontvangen.

Ronald Sledsens
28/11/2021